

Sþ. **53. Tillaga til þingsályktunar** [50. mál]

um virkjun Suður-Fossár á Rauðasandi í Vestur-Barðastrandarsýslu.

Flm.: Þorv. Garðar Kristjánsson, Steingrímur Hermannsson, Sigurlaug Bjarnadóttir, Gunnlaugur Finnsson, Karvel Pálmason, Sighvatur Björgvinsson.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að heimila væntanlegri Vestfjarðavirkjun eða öðrum aðila að virkja Suður-Fossá á Rauðasandi í Vestur-Barðastrandarsýslu í allt að 2 MW raforkuveri og leggja þaðan aðalorkuveitu til Patreksfjarðar til tengingar þar við aðalorkukerfi Vestfjarða. Jafnframt er ríkisstjórninni falið að gera nú þegar af sinni hálfu ráðstafanir til, að hraðað verði eins og frekast er unnt framkvæmdum þessum. Stefnt skal að því að ljúka virkjunarframkvæmdum fyrir lok ársins 1976.

Greinargerð.

Tillaga þessi var flutt á síðasta aðalþingi, en hlaut þá ekki afgreiðslu. Hún er endurflutt með þeirri breytingu, að nú skal stefnt að því að ljúka virkjunarframkvæmdum fyrir lok ársins 1976 í staðinn fyrir lok ársins 1975 sem áður var gert ráð fyrir. Er þá reiknað með nú að framkvæmdir geti hafist sumarið 1975. Tillögu þessari fylgdi áður eftirfarandi greinargerð:

Á undanförunum mánuðum hafa skapast þau viðhorf í orkumálum heimsins, að einskis má láta ófreistað í viðleitni landsmanna til að auka raforkuframleiðsluna. Mikið veltur á, að engar ónauðsynlegar tafir verði á framkvæmd virkjana, sem þegar

er hægt að byrja á, vegna þess að undirbúningsrannsóknnum og athugunum er lokið. Eitt slíkt verkefni, sem hiður framkvæmda, er virkjun Suður-Fossár á Rauðasandi í Vestur-Barðastrandarsýslu.

Þegar árið 1951 beindist athygli manna að virkjun Suður-Fossár. Var þá gerð áætlun á vegum raforkumálastjóra um litla virkjun þar. Var hér um að ræða eina af mörgum athugunum, sem gerðar voru vegna könnunar á orkuöflun fyrir Vestfirði. Reyndist hér um að ræða hagkvæmustu orkuöflunina, sbr. greinargerð í árskýrslu Sambands íslenskra rafveitna 1952. Árið 1961 voru teknar upp virkjunarathuganir að nýju við Suður-Fossá. Var þá gert yfirlit yfir jarðfræðilegar aðstæður, og sama ár var enn fremur gert yfirlit yfir virkjunarmöguleika. Þá var árið 1965 mælt langsnið stíflusvæðis og gerð lausleg kostnaðaráætlun fyrir 1.75 MW virkjun, sem áætlað var að kostaði 36.6 millj. kr. Í júlí 1970 samþykkti sýslunefnd Vestur-Barðastrandarsýslu að hafa forgöngu og frumkvæði að frekari könnun á virkjun Suður-Fossár. Þá var verkfræðifyrirtækið Virkir hf. fengið til að gera áætlun um virkjun í ánni.

Virkjun sú, sem hér er lagt til að gerð verði í Suður-Fossá, er byggð á tillögum þeim og áætlunum, sem Virkir hf. lagði fram í nóvember 1970. Þar segir, að virkjun Suður-Fossár sé tæknilega einföld. Gert sé ráð fyrir að nýta afrennsli 18 ferkílómetra vatnasviðs og miðla vatnsrennslinu í tveim uppistöðulónum og virkja með 160 metra fallhæð. Gefur þetta 2 MW virkjun með 10 GWh árlegri orkuframleiðslu. Áætlað var, að virkjun þessi kostaði 63.1 millj. kr. miðað við verðlag ársins 1970. Í dag er þessi kostnaður ásamt kostnaði við aðalorkuveitu til Patreksfjarðar áætlaður um 145 millj. kr.

Hér er lagt til, að ráðherra heimili væntanlegri Vestfjarðavirkjun eða öðrum aðila að virkja Suður-Fossá. Er þá gert ráð fyrir, að Vestfjarðavirkjun verði sameignarfyrirtæki ríkisins og sveitarfélaganna á samveitusvæði Vestfjarða. Slíkt væri eðlileg framkvæmd á stefnumörkun í raforkumálum Vestfjarða, samkvæmt þingsályktun. sem samþykkt var 5/4 1971. Samt sem áður er gert ráð fyrir í þingsályktunartillögu þeirri, sem hér er flutt, að annar háttur geti orðið á um eignaraðild, ef nauðsyn þykir.

Virkjun sú, sem þingsályktunartillaga þessi fjallar um, er á suðurenda samveitukerfis Vestfjarða og eykur því verulega öryggi notenda þess, einkum þeirra, er búa sunnan Arnarfjarðar. Hér er því um að ræða virkjun, sem gegnir hliðstæðu hlutverki að þessu leyti og vatnsaflsstöðvarnar á norðurenda samveitusvæðisins, á Ísafirði og í Bolungarvík. Með framkvæmd þessari er því verið að búa svo í haginn, að í framtíðinni verði minni þörf á hinum mjög svo óhagkvæmu dísilrafstöðvum sem varastöðvum á þessum hluta samveitusvæðisins.

Þó að hér sé um að ræða virkjun, sem fullnægir litlu af framtíðarorkuþörf Vestfjarða, er framkvæmd þessi mikilvægur þáttur í uppbyggingu raforkukerfis Vestfjarða. Virkjun þessi á að framleiða meiri orku en sem svarar núverandi raforku-notkun sunnan Arnarfjarðar, og nemur vinnslugeta hennar meir en 1/3 af raforkuframleiðslu Vestfjarða í dag.

Nauðsynlegt er, að undirbúningi verði hraðað svo við virkjun Suður-Fossár, að framkvæmdir geti hafist sumarið 1974. Má þá gera ráð fyrir, að hægt verði að ljúka verkinu og orkuvinnsla geti hafist í árslok 1975. Um sama leyti mun koma í gagnið Mjólkárveitun II, sem nú er í byggingu og áætlað er að gefi 29 GWh árlega orkuframleiðslu. Báðar þessar virkjanir eru mikilvægur þáttur í heildaruppbyggingu raforkukerfis Vestfjarða. En jafnframt ber nú brýna nauðsyn til að halda áfram virkjunarframkvæmdum, rannsóknnum og hönnun nýrra virkjana, svo að séð verði á næstu árum fyrir raforkuþörf Vestfjarða. Verður þá að hafa hugfast, að mæta verður hinni stórauðnu þörf fyrir raforku til húshitunar og aukins iðnaðar á Vestfjörðum.